

Markku Ihonen
markku.ihonen@uta.fi

Opetuksen kulttuuri muutoksessa

PEDA-FORUM-PÄIVÄT TAMPEREELLA 20.–21.8.2013

Aalto-yliopistossa elokuussa 2012 järjestetyillä Peda-forum-päivillä ei poikkeuksellisesti voitu julkistaa seuraavan konferenssin pitopaikkaa. Yliopisto-opetuksen kehittäjien vuotuisen konferenssin otti lopulta järjestääkseen Tampereen yliopisto yhdessä Tampereen teknillisen yliopiston kanssa. Peda-forum-päivät on pidetty Tampereella aiemmin vuosina 2002 ja 2007, ja tänä vuonna opetuksen kehittäjät kokoontuivat Tampereelle 20.–21.8.

Opetuksen kehittäjien kotimainen päätapahtuma

Vuoteen 2009 asti opetusministeriö tuki valtakunnallisia Peda-forum-päiviä taloudellisesti, mutta lopetettuaan kaiken hankerahoituksen se jätti myös opetuksen kehittäjien päätapahtuman omilleen. Tämän vuoksi päivien osallistumismaksuja on väistämättä tarvinnut nostaa ja oheishjelmaa karsia.

Päivien ohessa järjestettiin Tampereella buffetilaisuus museokeskus Vapriikissa ensimmäisen päivän iltana. Vapriikissa oli onneksaasti samaan aikaan Terrakotta-armeija ja Kiinan keisarien aarteet -näyttely.

Päivien johtajana en voi objektiivisesti arvioida, kuinka onnistuimme. Haluan kuitenkin kirjata joitakin havaintojani seuraavien päivien järjestäjille hyödyksi. Samalla kaikille muillekin avautuu mahdollisuus kurkistaa konferenssin organisaatioon.

Johdon tuki

Yliopistot ovat tottuneita järjestämään konferensseja, eikä runsaan kolmensadan osallistujan kansallisen konferenssin valmisteluun tarvita kuin 8–9 kuukautta. Tämä edellyttää kuitenkin huolellista suunnittelua, konferenssin johdon riittäviä valtuuksia ja toimivaa tiimiä. Tampereella ratkaisimme organisoinnin seuraavasti.

Ensiksi hain ja sain oman vararehtorimme Harri Melinin vankkumattoman tuen. Konferenssin varajohtaja, Tampereen teknillisen yliopiston koulutuspäällikkö Kirsi Reiman kävi vastaavan keskustelun oman yliopistonsa johdon

kanssa. Näin tausta oli turvattu mahdollisen taloudellisen tappion varalta.

Kummallakaan järjestävällä yliopistolla ei ollut mahdollisuutta palkata työntekijää konferenssia junailemaan. Ilmoittautumiset, osallistumismaksujen kerääminen ja massapostitukset päätettiinkin jättää konferenssitoimiston hoidettaviksi. Kilpailutuksen jälkeen valituksi tulleen Tampereen kokouspalveluiden sähköinen työkalu oli hiukan kömpelö, mutta toimisto oli palvelualtis.

Kuva: Jonne Renvall

Tampereen yliopiston ja Tampereen teknillisen yliopiston järjestämille Peda-forum-päiville osallistui elokuussa runsas 300 opetuksen kehittäjää.

Kuva: Jonne Renvall

Opetuksen kehittäjien valtakunnallisilla päivillä pidettiin tieteellisiä alustuksia sekä työskenneltiin työpajoissa, joissa osallistujat pääsivät tuttuun tapaan keskustelemaan, pohtimaan ja kirjoittamaan yhdessä.

Rooleja ja vastuita

Kokosin pienen mutta sitä tehokkaamman tiimin. Ongelma tässä oli se, ettei minulla ole alaisia. Onneksi Tampereen yliopistossa kaikki yliopistopalvelut on koottu yhdeksi yksiköksi, niin että sain amanuenssi Kyösti Koskelan viestintäpalveluista päivien tuottajaksi. Koskelalla oli kokemusta konferensseista ja ennen kaikkea tahtoa käyttää osaamistaan.

Päävastuu konferenssin teemojen ja työtapojen kehittämisestä sekä abstraktien pyytämisestä ja lähetettyjen abstraktien arvioinnista oli yliopistopedagogiikan yliopistonlehtorilla Johanna Annalalla. Päivien graafisen ilmeen ja ohjelmakirjaseen laati Campus Conexus -hankkeen suunnittelija Päivi Svärd.

Ylioppilaskuntien koulutuspoliittiset sihteerit Joachim Kratochvil Tampereen yliopistosta ja Joel Tirkkonen Tampereen teknillisestä yliopistosta rekrytoivat opiskelijaesintyjiä päivien avaukseen ja päätökseen laulamaan sekä työpajojen vetäjiksi. Konferenssin ohjausryhmästä löytyi väkeä vetämään joitakin istuntoja. Salivastaavat ja tuottajan avustajat vastaanottotiskille saatiin opintopalveluista. Loppuvaiheessa Campus Conexus -projektin suunnittelija Johanna Roihuvuo tuli Koskelan rinnalle yleisiä asioita hoitamaan. Hänen vastuullaan oli myös viestiseinän käyttö päätöspaneelissa.

Koulutuspäällikkö Kirsi Reimanin kanssa kävin taustakeskusteluja. Hänen kauttaan teknillinen yliopisto antoi merkittävän panoksensa päiville, jotka pidettiin Tampereen yliopiston pääkampuksella.

Työpajoja ja verkostotapaamisia

Tätä kirjoitettaessa palautteen antaminen päivistä on juuri päättymässä. Näyttää siltä, että teemoihin, työtapoihin ja järjestelyihin oltiin varsin tyytyväisiä. Itse totean, että saatoinkin oikeasti keskittyä johtamiseen sekä ennen konferenssia että sen aikana, kun tiimiläiseni tiesivät tehtävänsä ja hoitivat ne erinomaisesti.

Tampereen Peda-forum-päivien teemana oli opetuksen kulttuurin muutos. Vararehtoreiden kirjoittamassa tervehdyksessä painotettiin, että monet muutokset johtuvat yliopistojen omista päätöksistä. Uusimuotoisilla yliopistoilla onkin aiempaa paremmat mahdollisuudet uudistaa yliopisto-opetusta ja koko opetuksen kulttuuria, jos niin halutaan.

Kymmenet työpajat ja alustukset osoittivat, että ainakaan yliopisto-opetuksen kehittäjät ja tutkijat eivät vaivu passiivisen uhrin asemaan. Vaihtoehtoja ja uusia suuntia etsitään kaikkialla aktiivisesti ja tilaa raivataan mielekkäälle työlle.

Peda-forum-päiville on ominaista toiminnallisten työpajojen runsaus. Pajat saivat jälleen myönteisen palautteen. Toisaalta tiedostetaan myös tutkimuksen tarve, ja tutkimusalustuksiin riitti niin ikään väkeä.

Ennen konferenssin alkua kokoontui aiempien vuosien tapaan lukuisia verkostoja, ja valtakunnallista kandidaatin tutkinnon palautetta valmisteleva työryhmä järjesti YO-PALA-seminaarin. Tampereen yliopiston vararehtori Harri Melin isännöi koulutusvararehtorien kokousta, jossa asialistalla olivat muun muassa oppimisympäristöjen kehittäminen, yliopistojen yhteisen opiskelijapalautejärjestelmän käyttöönotto sekä lukioyhteistyö ja ylioppilaskirjoitusten kehittäminen.

Kuva: Jonne Renvall

Päivät huipentuivat paneelikeskusteluun, johon osallistuivat projektipäällikkö Sanna Vehviläinen ja yliopistonlehtori Timo Keski-Petäjä (kuvassa) sekä vararehtori Harri Melin, professori Seppo Pohjolainen sekä opiskelija Saira Huhtiranta. Yleisö pääsi keskusteluun mukaan äänestämällä, twiittaamalla ja lähettämällä tekstiviestejä viestiseinälle.

Myös Peda-forum-yhteyshenkilöt ja yliopistopedagogiikan kehittäjät ja kouluttajat tapasivat toisiaan omassa tilaisuudessaan. Yliopistopedagogisten koulutusten opetussuunnitelmat, toteutustavat ja asema ovat kehittyneet ilahduttavasti, mutta tapaamiseen osallistuneiden mielestä valtakunnallinen yhteistyö on edelleen tähdellistä.

Kirjoittaja on Tampereen yliopiston opetuksen kehittämisspäällikkö.